

Paulus susulan fee hataholi kamahèle kala malai Efesus

Paulus mulai ndia susulan

¹ Soda-molek neme au mai, Paulus. Au sulak susulak ia, fee ei basa nggei mana dadi Yesus Karistus hataholi nala so, lai kota Efesus,* ma mana makatataka nasoda malalaok tungga Ndia hihiin-nanaun. Ndia mesa kana nadenu au tungga Manetualain hihii-nanaun.[◊]

² Naa! Manetualain ndia, ita Aman. Ma Yesus Karistus ndia, ita Lamatuan. Au oke fo latudu Sila dale malole nala, fo ei masoda mia mole-dame ma ndondoo.

Paulus koa-kio Manetualain ma Yesus Karistus

³ Koa-kiok neu Manetualain! Koa-kiok neu ita Lamatuan Yesus Karistus, Aman. Manetualain fee ita baba'e-babatik makadotok neme nusa-sodak mai, huu ita dadik Yesus Karistus hataholi nala so.

⁴ Tehuu faik fo daebafok bei ta, Manetualain sue ma hele nala ita so, fo dadik Karistus hataholi nala. Ana nau fo ita tasoda malalaok losa hataholi tana bisa fee salak neu ita. ⁵ Ana naketun memak neme makahulun mai so, fo

* **1:1** Hambu susula Yunani luma tala sulak "nai kota Efesus". Huu ndia de, hambu hataholi malelak luma dudu'a lae, susulak ia neme Paulus mai fee basa hataholi kamahèle kala sudi lai bee.

◊ **1:1** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 18:19-21; 19:1

pake Yesus Karistus tao ita dadik Ndia ana nala. Ia ndia tao Ndia dalen namahoko.⁶ Huu ndia de ita koa-kio Ndia. Huu Ana natudu Ndia dale malolen neu ita, fo ita bisa tasoda nanamba'ak to Manetualain Ana susuen.

⁷ Mae makahulun ita ta tasoda malalaok tungga Manetualain dala sodan, tehuu natudu Ndia dale malolen, ma Ana haitua Ndia Anan mai, fo daan faa losa maten. No leo ndiak, Ndia Anan soi nala ita teme ita sala nala mai.⁸ Huu Ndia susuen ana seli neu ita, de Ndia boe oo tao manggaledo ita dale nala, fo suek ita bubuluk Ndia hihiin.⁹ Makahulun, Manetualain bei ta nafada hataholi, basa Ndia hihiin. Tehuu hatematak ia, tungga Ndia hihiin, Ana tao ita bubuluk so, neme makahulun ele mai Ana naketun so pake Yesus Karistus, suek nakamomolek hataholi no Manetualain.¹⁰ Ma neu ko losa ndia fain, na Yesus Karistus boe oo dadik Malanggan fo heti basa manai daebafok ma manai nusa-sodak.

¹¹⁻¹² Huu ita nanamba'ak to Karistus, de ita boe simbo tala pusaka neme Manetualain mai. Huu neme makasosasan mai, Ana hele nala ai hataholi Yahudi so, fo dadik neu Ndia hataholi nala. Ndia hihiin, na Ana sangga pake ai fo soi dalak fee hataholi nusa fe'ek, fo ela basa hataholi la bisa lamahele neu Karistus. Basa ia la dadi tungga hata fo Ana naketu mema kana so. No leo ndiak, ita basa nggata bisa so'uk tamadedema Manetualain naden fo ana seli ndia.

¹³ Huu ai soi dalak so, de ei mima hataholi nusa fe'ek mai boe oo bisa maso dadik neu Karistus hataholi nala, sadie ei mamahele Ndia

---

⁶ 1:7 Kolose 1:14

Hala Malolen ndia. Huu Hala Malole ndia tao nasoda ei.

Mete ma ei mamahele leo ndiak, na ei boe oo simbok Manetualain Dula Dale Malalaon fo Ana heluk ndia so. Huu Dula Dale Malalaok ndia, sama leo kee-dedek fo dadik neu tanda nae, ei dadik Ndia ena teteben so. ¹⁴ Ndia Dula Dale Malalaon ndia boe dadik neu hehelu matea, de neu ko Manetualain fee basa hata fo Ana heluk ndia, losa Ana soi nala ita, fo dadik neu Ndia hataholi nala. Huu ndia de ita koa-kio neu Ndia.

Paulus hule-haladoi fee hataholi Efesus sala

¹⁵ Au amanene no'uk so la'eneu ei namahehele mala neu ita Lamatuuan Yesus Karistus, ma ei susuem neu hataholi kamahele kala. ¹⁶ Huu ndia de au ta hahae oke makasi neu Manetualain. ¹⁷ Au hule-haladoi ae, "Ama Bonggik aa! Amak fo au Lamatuang Yesus Karistus Aman Manetualain. Ma Amak fo ana seli. Au hule fo Amak fee Ama Dula Dale Malalaon neu basa hataholi Efesus sala, suek ala bisa bubuluk dede'a ndoo sala, ma bisa lalelak neulalau Ama. ¹⁸ Au hule fo Amak Manetualain soi sila dudu'a nala ma tao mangaleledo sila dale nala, fo suek ala bisa bubuluk basa hata fo Ama heluk ndia so, sangga fee sala. Au boe oo nau fo ala bisa bubuluk pusaka ndia fo Amak heluk neu sala. Huu pusaka ndia, ana seli! ¹⁹ Amak! Au boe oo hule fo Amak tulun sila, suek ala bisa bubuluk neulalau Amak koasan fo ana seli ndia. Huu Amak pake koasa ndia fo tulu-fali Amak hataholi kamahele nala. ²⁰ Huu Manetualain koasan ndia, ana seli! Ana pake koasa ndia fo tao nasoda falik Karistus neme Ndia mamaten mai. Boe ma Manetualain so'u Karistus neni nusa-sodak neu, ma Ana feen

nanggatuuk neu Manetualain boboa konan nai mamanak nana hadak nai lain seli.²¹ Ndia deman lena hemi neme basa manai daebafok ma manai nusa-sodak. Huu Ndia deman lena hemi neme basa koasa la ma basa mana to'u palenda la. Ana to'u Ndia koasan fo ana seli ndia, ta kada hatematak ia. Tehuu Ndia boe oo to'u palenda nakandoo, losa dodoon neu. ²² Manetualain mesa kana tao basa sila lakaluku-lakatele neu Karistus. Ma Ndia ndia boe oo, so'u Karistus dadik Malanggan fo heti basa fo natutik no hataholi kamahelle kala.²³ De, mete ma Ndia dadik Malanggan na, ita hataholi kamahelle kala, dadik sama leo Ndia aon. Neu ko ita tao basa ues, fo Ana nakalala'o kana neu faik fo Ana bei nai daebafok. Huu Ndia mana maena koasa, fo tao basa-basan, tungga Manetualain hihii-nanaun.²⁴

Au huhule-haladoing neu ei memak leo ndiak."

2

Hataholi fo kamahellek neu Yesus Karistus simbo soda beuk

¹ Makahulun, ei la'olen Manetualain palenda nala, ma tao sala-singgo mata-mata kala. Huu ndia de, Ana taok ei sama leo hataholi mana matek so. ² Makahulun, ei masoda tungga daebafok hihii-nanaun, ma tungga nitu la malangga inahuun hihii-nanaun. Losa hatematak ia, nitu ndia bei fufudi-o'odo hataholi, fo laban Manetualain. ³ Makahulun, ita boe oo tasoda leo ndiak, losa sudi hata fo ita tamedan do, dudu'an do, ita tao tungga kada ita hihii-nanaun. Ita tao

---

²¹ **1:20** Sosoda Koa-kio kala 110:1   ²² **1:22** Sosoda Koa-kio kala 8:6   ²³ **1:23** Kolose 1:18

manggalauk sama leo hataholi fe'e kala, huu ndia de Manetualain luli ita nalan seli,⁴⁻⁵ ma Ana taok, ita sama leo hataholi kamate kala fo taba'ek teme Ndia mai. Mae leo ndiak boe oo, tehuu Ana kasian ita. Huu ndia de, Ana natudu dale malolen, boe ma Ana haitua Yesus Karistus mai, fo fee ita soda beuk. Lamatuak fee ita sodak, huu Ndia dale malolen.⁶ Yesus Karistus maten, tehuu Manetualain tao nasoda fali Kana. Boe ma Manetualain so'u Ndia lain neu, fo Ana to'u palenda nai nusa-sodak. Naa! Manetualain tao leo ndiak neu ita boe. Ana fee ita soda beuk, boe ma Ana so'u ita lain teu, ma ita to'u palenda no'u to Karistus nai nusa-sodak.⁷ No leo ndiak, mulai neme hatematak ia, losa dodoon neu, Manetualain natudu Ndia susuen makadotok, ma Ndia dale malolen fo ana seli ndia, huu ita tamahele teu Yesus Karistus.⁸⁻⁹ Faik fo ei mamahele neu Karistus, Manetualain tao nasoda ei, huu Ndia dale malolen. Ana fee masodak leo ndiak, ta huu Ana nau bala hata fo ei taok ndia. Huu ndia dadik hadia neu ei, de ei ta maena to'ok fo kokolak koaok mia hata fo ei taon ndia.¹⁰ Ita tasoda, huu Manetualain nakadadidak nala ita. Boe ma, Yesus Karistus ana fee ita soda beuk, fo ela ita tao dede'a malole, fo Manetualain naketu mema kana so neme makahulun mai.

Manetualain simbok no malole basa hataholi nusa kala

¹¹ Tolanoo nggalei! Ei bubuluk so, hataholi Yahudi la to'u lahele sila heti-heu sunat, ma lakadadaek hataholi fo ta Yahudi, huu ei ta tungga sila heti-heun ndia! Naa te ndia kada heti-heuk la'eneu hataholi ao-inan, de ta la'eneu

---

⁵ **2:4-5** Kolose 2:13

hataholi dalen. ¹² Faik fo ei bei ta mamahele neu Yesus Karistus, de ei ta maena hak fo maso dadik Manetualain hataholin. Huu makahulun, ei bei ta maso nai Manetualain hehelun fo nana mba'a mema kana no Abraham, ma ndia numbu sadu nala. Faik ndia, ei leo nai daebafok ia, ma ta bisa mamahena neu Manetualain, huu ei bei dadik hataholi deak, ¹³ fo maba'e dook mima Manetualain mai. Tehuu hatematak ia, Yesus Karistus soi dalak so, fo ei bisa nanamba'ak mia Manetualain. Huu Karistus maten, fo tao makasufu Manetualain dalen, fo ei bisa mole mia Ndia ma bisa dadik Ndia hataholi nala.

¹⁴ Makahulun, ai hataholi Yahudi ta bisa masoda mole mia ei hataholi nusa fe'ek. Sama leo tembok, fo tao kofe'e ita. Tehuu, Yesus Karistus maten neme ai ngganggek lain, boe ma tao natu'u henihen tembok ndia fo makahulun ita tamusu kala, suek bisa tamole kala, fo dadik neu hataholi nusak esa. ¹⁵ Huu makahulun hataholi nusa Yahudi la sangga dalak fo lasoda pake sila anggaman heti-heu nala. Faik fo Yesus Karistus maten, Ana kena ketu dala laak ndia so, ma Ana soi dala beuk, fo suek hataholi nusa Yahudi ma hataholi nusa fe'e kala bisa lasoda malole lo Manetualain. No leo ndiak, basa sala nanamba'ak leu esa so, fo dadik leu hataholi nusa beuk, mana masoda no mole-dame.¹⁶ De, Karistus maten neme ai ngganggek lain fo tao hataholi nusa kadua kala fo mana musu kala sila dadik leu esa, de no fali kasa leni Manetualain leu. Huu Karistus koka henihen basa hata fo makahulun ana dadik to'ok fo ala lamusu kala.¹⁷ Ana nenidaebafok ia mai, fo

---

¹⁵ 2:15 Kolose 2:14

¹⁶ 2:16 Kolose 1:20

neni Hala Malole neu hataholi Yahudi, sama-sama lo hataholi fe'e kala, nae, "Makahulun ei masoda mamusu kala, tehuu hatematak ia, hambu dalak so, fo ei bisa masoda mole-dame esa no esa."¹⁸ ¹⁸ De, ai hataholi Yahudi ma ei hataholi ta Yahudi sama-sama hambu dalak, fo teni ita Aman Manetualain teu, huu Yesus Karistus soi dalak fee ita basa nggata. Ma Manetualain Dula Dale Malalaon boe oo natudu dalak neu ita basa nggata.

*Yesus Karistus hataholi nala sama leo uma
huhule-haladoik*

¹⁹ Huu Yesus Karistus tataon ndia, de ei ta hataholi Yahudi la, ta dadik hataholi deak so, fo ta maena hak fa boe. Tehuu hatematak ia, ei maena hak dadik lau-inggu nusa-sodak, huu ei dadik Manetualain bobonggi nala so. ²⁰ Natutuduk ndia leo Manetualain sangga nambadedeik uma esa. Ana tao batu netes, fo ndia Yesus Karistus. Boe ma Ana tao fanderen, na ndia Ndia mana kokola nala ma hataholi nadedenu nala. Boe ma Ana nakatotodok batu la nai fanderen sila lain. Batu la sila, na ndia ita basa nggata, fo mana maso dadik Ndia bobonggi nala so. ²¹ Uma ndia nambadeik tea-tea, huu batu la sila nana nakatotodok no malole lai batu netes sila lain. Ma uma ndia doo-doo na ana boe namadema, losa dei fo hataholi la leni ndia leu, fo ala hule-haladoi neu Manetualain. ²² De hatematak ia, Manetualain tao nala ei ta hataholi Yahudi boe oo, sama leo batu, sama-sama mia ai hataholi Yahudi. Manetualain nakatotodok nala ita basa nggata, fo dadik neu Ndia Dula Dale Malalaon mamana leleon.

---

¹⁸ **2:17** Yesaya 57:19

3*Paulus nenii Hala Malole fee hataholi ta Yahudi la*

¹ Huu Manetualain ta tao fe'e hataholi Yahudi no hataholi ta Yahudi, huu ndia de Ana nadenu au, Paulus, fo au uu afada Yesus Karistus Hala Malolen neu ei ta Yahudi la lai kota Efesus. Au akalala'ok au ueng ndia, losa au dadik hataholi bui. ² Neu ko ei bubuluk boe, na Manetualain nadenu au, huu Ana nau natudu Ndia dale malolen neu ei. ³ Memak makahulun Manetualain bei ta nafada hataholi la'eneu hata fo Ana naketun so, soaneu hataholi ta Yahudi. Tehuu hatematak ia Ana nafada dede'ak ia neu au. De, au sula kana keke'uk-keke'uk fee ei. ⁴ Mete ma ei les basan, na ei bisa bubuluk boe Manetualain hihiin la'eneu Yesus Karistus, fo Ana bukan neu au so. ⁵ Huu makahulun ele, hataholi bei ta bubuluk Ndia hihiin. Tehuu hatematak ia, Ana pake Ndia Dula Dale Malalaon, fo nafada Ndia hihiin neu Ndia mana kokola nala, ma neu Ndia hataholi nadedenu nala. ⁶ Huu neme makahulun mai, Manetualain naketun so leo iak: mete ma hataholi ta Yahudi la lamahele neu Yesus Karistus Hala Malolen, na sila boe oo bisa maso dadik neu Manetualain ana nala, sama leo hataholi Yahudi la. Huu ndia de hatematak ia, ita basa nggata dadik neu bobonggik esa, ma ita bisa simbo no'u baba'e-babatik neme ita Aman Manetualain mai.

⁷ Manetualain natudu Ndia dale malolen, ma hele nala au dadik neu Ndia nadedenun. Ma Ndia boe oo, Ana fe Ndia koasan neu au, fo au akalala'ok Ndia uen ndia. ⁸ Neme basa Manetualain hataholi nala, na au ia, hataholi kadi'i anak nalan seli. Mae leo ndiak boe oo,

tehuu Lamatuak hele nala au, fo au akalala'ok Ndia uen fo ana seli ndia. Ana nau fo au uu afada hataholi ta Yahudi la, la'eneu Karistus dale malolen fo ta mana basak ndia. ⁹ Huu mulai neme Manetualain nakadadadik daebafok ia, Ndia hihiin haitua Karistus mai no nafufunik. Tehuu hatematak ia, Ana nau fo au fee manggaleledo neu basa hataholi la, la'eneu Ndia hihiin ndia. ¹⁰ Huu Ndia hihiin ndia, malelan ana seli. Ma Ana nau pake Ndia hataholi nala, fo natudu Ndia malelan ndia, neu basa mana koasa la ma basa mana palenda la malai lalai. ¹¹ Faik fo bei ta nakadadadik daebafok ia, Ana naketun so, fo sangga soi dalak, fo fee sodak neu hataholi la. Huu ndia de, Ana pake ita Lamatuan Yesus Karistus, fo tao tungga leo ndiak. ¹² Huu ndia de, ita fo tamahele neu Yesus Karistus so, boso bii bali mai kokolak to Lamatuak. Huu Ana nau simbok ita, sudi nai faik bee.

¹³ Masanenedak baa! Au doidoso, huu au onolau ei hataholi ta Yahudi la. Mae leo ndiak boe oo, ei dale mala boso ma'a-male. Huu au lemba doidosok ia, fo suek ei simbok malolen.

Paulus hule-haladoi noke makasi neu Manetualain

¹⁴ Ledoeik au dudu'a la'eneu Amak Manetualain dale malolen fo ana seli ndia, boe ma au sendek lunggu langgak de au oke makasi neun. ¹⁵ Huu basa bobonggi kala malai daebafok ia ma malai nusa-soda kala Aman ndia, fo ndia Ndia.

¹⁶ Au hule-haladoi fo Ana fe baba'e-babatik makadotok neu ei, tungga Ndia dale malolen fo ana seli ndia.

Ma au boe oo hule fo Ana haitua Ndia Dula Dale
Malalaon ma koasan, fo suek ei dale mala
dadik matea.

¹⁷ Au hule fo Yesus Karistus nasoda nai ei dale
mala, huu ei mamahele makandoo neu
Ndia.

Ma au hule-haladoi boe, fo ei nanamba'ak mia
Ndia susuen, sama leo ai huuk fo natea,
huu okan tola losa dook nai dae dale.[☆]

¹⁸⁻¹⁹ Au hule-haladoi boe, fo ei mia basa Lamatuak
hataholi nala, bisa bubuluk no'u
Karistus susuen fo ta bisa nana ukuk. Huu
susuek ndia, inahuun ana seli, loan ana
seli, deman ana seli ma no'un ana seli!

Au hule-haladoi boe, fo ei bisa mameda Ndia
susuen, losa susuek ndia tao nahenu ei
dale mala, ma ei soda mala.[☆]

²⁰ Manetualain koasan ana seli ndia, lena hen
basa hata fo ita hulek ma dudu'a kala. Ma
Ana pake koasa ana seli ndia, suek naue-
naledi nai ita dale nala. ²¹ Huu ndia de,
mai fo ita nanamba'ak to Yesus Karistus
so'u tamadedema Ndia! Koa-kio nakan-
dondoo henin neu Ndia neme hatematak
ia mai, losa dodoon neu. Tetebes hetu!

4

*Lamatuak Yesus hataholi nala musi lasoda
sama leo ala dadik Ndia aon*

¹ Au akalala'ok au Lamatuang uen, losa au
dadik hataholi bui. De hatematak ia, au kokoe
ei, fo masoda ndoos tungga Manetualain hihii-
nanaun, huu Ana noke nala ei so, fo dadik Ndia
hataholin. ² Huu ndia de, ei musi masoda mia

[☆] 3:17 Kolose 2:7   [☆] 3:18-19 Kolose 1:19; 2:9-10

dale kadi'i-taidaek, ma masoda malole esa no esa. Ei musi nggale loak, ma bubuluk esa no esa, masoda-masueao, no ndoos. Mete ma neme ei mai, hambu mana sangga dede'ak no ndia nonon, na, boso mambeda dalek.⁵ ³ Masusua tingga-tingga, fo masoda mole esa no esa, huu Manetualain Dula Dale Malalaon mba'a ei dadik esa so. ⁴ Huu Yesus Karistus hataholi nala ala dadik esa so, sama leo Ndia ao-ina hehelin. Ma sila basa sala boe simbok Manetualain Dula Dale Malalaon fo kada esak. Ma basa sala lamahena kada neu Manetualain, huu Ana noke nala sala, fo dadik Ndia hataholi nala.

⁵ Ita Lamatuan, kada esak;
Ita namahehelen, kada dalak esak,
fo bisa mole-dame to Ndia.

Ma ita basa nggata simbok salanik,
fo dadik nanamba'ak to Ndia.

⁶ Manetualain, kada esak,
ma ita Aman, kada Ndia.

Kada Ndia palenda ita basa nggata.

Kada Ndia mesa kana sama-sama no ita basa
nggata.

Ma kada Ndia mesa kana nasoda nakandoo nai
ita basa nggata dale nala.

*Karistus fee ues mata-mata kala, suek Ndia
hataholi nala boe latea*

⁷ Tehuu Yesus Karistus ba'e fee Ndia koasan
neu ita so, suek ita esa-esako takalala'ok Ndia
uen. ⁸ Huu ndia de, Manetualain Susula
Malalaon nae,
“Ana hene neni mamana madema neu,
fo Ana natati nai ndia losa Ana senggi.

Basa de, Ana nenii falik hataholi nana kenak no'un ana seli,
ma Ana baba'e hadia fee hataholi la."[◇]

⁹ (Masaneda dede'a de'ek fo nae, "Ana hene". Mete ma Ana hene, na ndia ndandaan nae, makahulun Ana kondaa nitak nenii daebaafok baba'ek dae neu. ¹⁰ De, Hataholi fo Ana kondaa mai ndia, na ndia Karistus. Huu Ana hene fali nenii nusa-sodak neu, suek bisa Ana nakanenii basa hata malai lalai ma malai daebaafok.) ¹¹ Karistus fo mana fee koasa neu Ndia hataholi nala, suek lakalala'ok ues fo Ana baba'e fee sala so. Hambu luma Ana fee sala koasa fo dadik neu Ndia hataholi nadedenu nala, luma dadik Ndia mana kokola nala, luma dadik mana hoo neu Ndia hataholi nala, luma dadik malela mana manoli neu Ndia hataholi nala ma luma bali dadik mana maneni Hala Malole nai mamana beu kala. ¹² Esa-esako simbo ndia uen, fo tao nahehele Karistus hataholi nala, suek basa sala bisa lakalala'ok Ndia uen. No leo ndiak, ita basa nggata fo tamahelle teu Yesus Karistus so, boe natea ¹³⁻¹⁴ losa ita basa nggata tamahelle to dalek esa boe. Ma ita basa nggata talelak tebe-tebe Manetualain Anan. Ita ta leo kakana kadi'ik so, tehuu ita tungga Ndia dalan so, ma dadik hataholi fo nasoda tungga basa Ndia hihi-nanaun. Mete ma ita tasoda leo ndiak so, na ita ta sama leo kamba nana sobo mbanak, fo nana helak sudi bee neu, na ana tungga. Huu mete ma hambu mana masapepeko kala mai lanoli dede'a pepekok, na, ita ta tungga tatao nggoak ndia so bali. ¹⁵ Tehuu kada ita kokolak neulalau tungga hata fo ndoos neu ita tolano nala, huu

---

[◇] 4:8 Sosoda Koa-kio kala 68:18

ita sue sala. Ma mete ma ita tasoda leo ndiak nai sudi hata, na, ita dadik mata-aok esa to Karistus. Huu Ndia ndia, ita Malanggan, de Ana heti ita.

16 Ma ita ia, sama leo Ndia aon. Mete ma hataholi lima-ein ma idu-bafa nala tao ues tulu-fali tungga sila esa-esako uen, na, ndia aon boe natea. Leo ndiak boe no Karistus hataholi nala. Mete ma ita tasueao, ma tatulu-fali, na, ita basa nggata boe tatea.[☆]

La'o ela dala soda laak, fo tungga dala soda beuk

17 Mamanene neulalau, hata fo au sangga kokolak hatematak ia, huu au Lamatuang mesa kana nafada au. Boso ei masoda bali sama leo hataholi fo ta nalelak Manetualain. Te hata fo ala taok sila tungga kada sila nggoa nala. **18** Ala la'o lasalak, sama leo hataholi mana la'ok nai makiuk. Ala lasoda laelak lo Manetualain, huu sila langga batuk, ma tala nau mbali Ndia. **19** Ta mae lalelak so. Huu ndia de, ala tungga kada sila hihii-nanaun, ma lasoda manggenggeok. Tehuu ala ta lameda dai so boe.

20 Tehuu Karistus dala sodan fo ei manolik ndia so, ta leo ndiak! **21** Tehuu hata fo ei manolik la'eneu Yesus Karistus ndia, memak nanonoli ndoos. Neu ko ei mamanene hetu! **22** De, la'o ela ei dala soda laan ndia! Huu mete ma ei masoda manggenggeok tungga hataholi hihii-nanaun, na, ei nana kedi nalak nakandoo, ndia so. Ei ta maena hak nai ndia so.[☆] **23** Tehuu ela leo bee na, Manetualain tao ei dale mala, ma ei dudu'a mala dadik beuk, **24** suek ei dadik hataholi beuk,

[☆] **4:16** Kolose 2:19   [☆] **4:22** Kolose 3:9

tungga Ndia mata'aon. Huu ndia de, ei musi matudu dale beuk, fo malalaok ma ndoos.[☆]

25 De, hatematak ia, hahae masapepeko leo! Kokolak tetebes esa no esa, huu ita basa nggata dadik esa, sama leo aok esa fo kaei-limak, ma kaidu-bafak.[☆] **26** Mete ma luli, na, boso losak ei tao salak. Malolenak ei mole leo! Boso mambeda nasak losa ledo tesa![☆] **27** No leo ndiak, na, nitu la malanggan ta bisa fufudi-o'odo ei. Boso feen hambu dalak fa boe! **28** Hataholi nateme namana'o, na, hahae leo! Malolenak hataholi leo ndiak ana tao ues neulalau nenik ndia lima hehelin, fo suek ana bisa baba'e ndia uen buna-boan neu hataholi kasian nala. **29** Mete ma kokolak, na, boso kokolak manggalauk, mae kada dede'a de'ek esak boe! Malolenak, kada kokolak dede'a malole. Ma fee nanoli-nafadak neu hataholi, fo tebe-tebe tulu-fali sala, ma tao matea sila dale nala. **30** Boso tao Manetualain Dula Dale Malalaon dalen hedis, huu ndia nai ei dale mala dale. Ma Ana kee-dede nala ei so, nae, ei ia, Manetualain enan. Ndia Dula Dale Malalaon boe oo tanggon nae, neu ko losa daebafok babasan, te Manetualain fee sodak neu ei, fo ei masoda makandondoo henin mia Ndia. **31** De, boso mambeda dalek neu hataholi fe'ek! Boso mamenggu nisik mia hataholi! Boso manananasa aok! Boso maule! Boso kokolak makalulutu hataholi naden! Ma boso tao dede'a manggalau fe'e kala! **32** Tehuu malolenak ei masueao, ma tao dede'a malole esa no esa. Ei musi mafalende heni hataholi salan, ma fee ambon

[☆] **4:24** Tutuik la'eneu Sososan 1:26; Kolose 3:10; Roma 12:1-2

[☆] **4:25** Sakarias 8:16   [☆] **4:26** Sosoda Koa-kio kala 4:4

neu ndia, sama leo Manetualain koka hen'i sala mala, huu ei nanamba'ak mia Karistus.[◊]

5

Masoda masueao, ma masoda malalaok

¹ Ei ia, Manetualain ana susuen. Huu ndia de, ei musi masoda tungga Ndia hihi-nanaun. ² Ma ei musi masoda masueao esa no esa, sama leo Karistus sue ei. Huu Ana fee Ndia aon, fo Ana mate nggati ita. No leo ndiak, na, Ana dadik neu tunu-hotuk kaboo menik, fo tao namahoko Manetualain.[◊]

³ Ei ia, Manetualain hataholi malalaon boe. De, boso masoda manggenggeok! Mae dudu'a manggenggeok boe oo, bosok! Boso tao eok mua hataholi fo ta o saom! Boso balena'o!
⁴ Boso kokolak manggenggeok! Ma boso kokolak mabalok! Huu Manetualain hataholin ta nanda kokolak leo ndiak. Malolenak ei kokolak kada malole, ma moke makasi neu Manetualain
⁵ Masanenedak neulalau! Huu Manetualain ta simbok hataholi fo nasoda manggenggeok, ma hataholi tao eok no hataholi fo ta ndia saon! Ala ta bisa maso dadik Karistus hataholin, ma Manetualain ta dadik neu sila Manen. Manetualain boe, ta simbok hataholi balena'o, huu ala seti hen'i Ndia, ma so'uk lamadedema dede'a fe'e kala.

Masoda nai manggaledok

⁶ Boso ei nana tao namanggonggoak neme hataholi masapepeko kala lae "Boso masoda

---

[◊] 4:32 Kolose 3:13   [◊] 5:2 Kalua neme Masir mai 29:18; Sosoda Koa-kio kala 40:6

malalaok!" Huu neu ko Manetualain luli hataholi fo tana tungga Ndia hihi-nanaun. ⁷ Huu ndia de, ei boso nanamba'ak mia hataholi mataao leo ndiak. ⁸ Makahulun, ei sama leo hataholi mana masoda nai makiuk, huu ei ta malelak Manetualain. Tehuu hatematak ia, Ana nakonda Ndia manggaledon, fo tao ei dadik miu Ndia ana nala. Huu ndia de, ei musi masoda nai Ndia manggaledon ndia dalek. ⁹ Huu hataholi mana masoda nakandoo nai manggaledok dalek, na ana tao dede'a malole, nasoda ndoos, ma kokolak ndoos. ¹⁰ Sangga dalak, fo ei tao mamahoko Manetualain dalen, huu Ndia ndia, ita Lamatuuan. ¹¹ Boso mamba'a aok mia hataholi fo nasoda nai makiuk dale. Huu sila tataon ndia, sosoan ta fa boe. De ei musi ka'i sala, ma buka matudu sila sala-singgo nala. ¹² Huu hata fo ala tao lafufunik ndia, manggenggeon ana seli, losa ita ia tameda mae, mete ma sangga takokola. ¹³ Au fee natutuduk leo iak: mete ma hataholi tao manggaledo bua sala manai makiuk dale, na neu ko hataholi bisa lita bua sala sila ledo-ledo. ¹⁴ Leo ndiak boe, mete ma ita tao manggaledo dede'a manggalauk, fo hataholi taon, na, ana bisa bubuluk, nae, dede'ak fo ana taok ndia, manggalauk. Hambu sosodak esa nae,

"Wei! Ei mana sunggu kala, fo'a leo!

Ei mana mate kala, masoda fali leo!
Huu Karistus sangga tao manggaledo ei."

Masoda dalek esa mua Lamatuak Dula Dale Malalaon

¹⁵ Huu ndia de, mete neulalau ei sodam, fo boso ei sama leo hataholi nggoak. Malolenak pake neulalau dudua-a'afik neme Manetualain.

16 Hatematak ia, hataholi no'u kala tao manggalauk lakandoo. De, mete ma hambu fai, fo tao dede'a malole, na, taon leo. Boso mahani bali!*

17 Dudu'a neulalau, fo bubuluk ita Lamatuan hihi-nanaun, fo boso ei mamanggoa.

18 Boso mafuk, huu neu ko nininuk ndia heti ei, fo ei tao dede'a ta malole la. Tehuu buka ei dale mala, fo suek Manetualain Dula Dale Malalaon heti ei. **19** No leo ndiak, na dei fo ei makokola esa no esa, na pake dede'a-kokolak neme Manetualain Susula Malalaon mai, neme sosoda kala fo koa-kio Ndia, ma neme sosodak fo ei hambun neme Ndia Dula Dale Malalaon mai. Ma mete ma soda, na boso kada no bifidook. Tehuu koa-kio Manetualain no ndoon. **20** Huu Yesus Karistus dadik ita Lamatuan, ma Amak Manetualain tao dede'ak no'uk fee ita so, de ita toke makasi takandondoo henin teu Ndia.*

Basa hataholi kamahele kala musi lamanene esa no esa

21 Ei basa nggei musi mamanene esa no esa. Huu no leo ndiak, na ei matudu hada-holomata neu Yesus Karistus.

Natutuduk leo: sao touk-sao ina kala

22 Sao ina kala ei! Ei musi mamanene ei sao tou mala, sama leo mamanene ei Lamatuam Yesus Karistus. **23** Huu touk ndia, sama leo sao inak malanggan. Ma Karistus boe, Malanggan neu Ndia hataholi nala. Huu Ana soi dalak fo lasoda.* **24** Huu ndia de Karistus hataholi nala musi lamanene neu Ndia. Leo ndiak boe sao ina kala musi lamanene neu sila sao tou nala, nai basa dede'a kala.

---

* **5:16** Kolose 4:5   * **5:20** Kolose 3:16-17   * **5:23** Kolose 3:18;
1 Petrus 3:1

25 Leo ndiak boe, sao tou kala ei! Ei musi sue ei sao ina mala, sama leo Karistus sue Ndia hataholi nala, losa Ana fee aon, mate nggati sala. **26** Ana tao leo ndiak, fo ala dadik malalaok nai Manetualain matan, huu sila tungga Ndia Dede'a-kokolan, ma ala hambu salanik so. **27** Yesus Karistus hataholi nala boe sama leo mana kabin inak, fo nana papakek mana'a hiak, huu mana kabin touk sangga mai nala ndia. Leo ndiak boe, Karistus sangga mai nala Ndia hataholi nala. Huu ndia de, ala musi lasoda neulauk, ma malalaok, losa ta hambu salak fa boe.

28 Leo ndiak boe, sao tou kala ei! Ei musi sue ei sao ina mala, sama leo ei sue ei ao-ina hehelin mala. Huu mete ma sao touk sue ndia sao inan, na, ndia ndandaan, nae, ana sue ndia ao-ina hehelin. **29** Ta hambu hataholi husembuluk neu ndia ao-ina hehelin. Tehuu nakaneni ma nakaboi neulalau, sama leo Karistus nakaneni neulalau Ndia hataholi nala, **30** huu ita ia, sama leo Ndia ao-ina hehelin. **31** Nai Manetualain Susula Malalaon, nana sulak, nae, "Huu ndia de, touk ana musi la'o ela ndia ina-aman, fo neu leo dalek esa no ndia sao inan, huu dua sala dadik neu esa so." **32** Lamatuak Dede'a-kokolan ndia, nana natuduk so neme makahulun mai, la'eneu sao touk-sao inak susuen. Tehuu hatematak ia, Dede'a-kokolak ndia boe, natudu la'eneu Karistus susuen neu Ndia hataholi nala. **33** De, sao touk musi sue ndia sao inan sama leo ana sue ndia ao-ina hehelin. Ma sao inak musi fee hadak neu ndia sao toun.

◊ 5:25 Kolose 3:19; 1 Petrus 3:7   **◊ 5:31** Tutuik la'eneu Sososan 2:24

6*Natutuduk leo: kakana kala lo ina-ama nala*

¹ Leo ndiak boe neu kakana kala ei! Ei musi mamanene ei ina-ama mala, huu ndia nandaa, tungga ita Lamatuuan hihii-nanaun.[☆]

² Nai Manetualain Susula Malalaon nana sulak, nae, "O musi fee hadak neu o amam ma inam." Ia, Manetualain palenda kaesan fo Ana pake heheluk. ³ Huu faik fo Manetualain fee palenda ndia, Ana helu, nae, "Mete ma o tao leo ndiak, na neu ko o hambu baba'e-babatik makadotok, ma o hambu teu naluk."[☆]

⁴ Leo ndiak boe, ina-ama la ei! Boso tao ei ana mala ta no hadak, huu ndia tao nala sala luli. Malolenak makaneni neulalau sala, ma manoli sala neme kadi'i ana nala mai, fo tungga Lamatuak dalan. Mete ma ala tao salak, na matudu sala ndoon tungga Lamatuak hihii-nanaun.[☆]

Natutuduk leo: hataholi mana tao ues lo sila malanggan

⁵ Leo ndiak boe, hataholi mana tao ues! Ei musi bii ei malanggam fo mana palenda ei nai daebafok ia, ma mamanene neu ndia. Boso tao ues kada fak, tehuu tungga tebe-tebe ei malanggam hihii-nanaun, sama leo ei boe oo, tungga tebe-tebe Karistus hihii-nanaun. ⁶ Huu ei ia, Karistus hataholi mana tao uen boe. De, nai daebafok ia, boso ei malanggam nita ei dei, bei fo ei manggate. Tehuu tao ues tebe-tebe fee ndia, mae ndia ta nai ndia boe. Huu ndia, na

---

[☆] **6:1** Kolose 3:20   [☆] **6:3** Kalua neme Masir mai 20:12; Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 5:16   [☆] **6:4** Kolose 3:21

mana tungga Manetualain hihii-nanaun. ⁷ De, makalala'ok ei ue mala no boi-boik, sama leo ei tao ues fee ita Manetualain, fo ta kada tao ues fee malangga hataholik. ⁸ Huu ita bubuluk, dei fo Manetualain bala fee hataholi mana tao dede'a malole. Mae sila ndia, hataholi mana tao ues do, malanggan do, ata do, ta ata do, na Ana bala basa sala.[☆]

⁹ Leo ndiak boe, malangga nala! Ei boso mambue makabibiik ei hataholi mana tao ues. Huu sila ka Lamatuak nai nusa-sodak, fo sama leo ei enam boe. Ana ta mete matak, tehuu Ana namanene sudi see. Mae malanggan do, hataholi mana tao ues, na Ana namanene basa sala.[☆]

Pake basa Manetualain manala nala fo boso heok

¹⁰ Mamanene neulalau au kokola mate'eng ia. Ei musi to'u tea-tea ei namahehelem neu Manetualain, huu Ndia ndia, ei Lamatuam ma koasan ndia, ana seli. Ndia ndia tao natea ei. ¹¹ Soldadu la pake manala fo laban sila musu nala. Leo ndiak boe Manetualain sangga pake ei sama leo soldadu. Huu Ana nau ei laban basa dudu'a manggalauk fo nitu la malangga inahuun taon. Huu ndia de, ei musi mahehele pake Lamatuak manala nala no matetuk. ¹² Huu ita ia, nai natatik dale! Ita ta tatati laban hataholi, tehuu ita tatati laban koasa manggalauk fo ita ta tita sana, laban mana to'u palenda manggalauk, koasa-koasa makiuk, ma laban dede'a manggalauk. ¹³ De, ei musi mahehele fo pake basa Manetualain manala natatin. Dei fo mete

---

[☆] **6:8** Kolose 3:22-25   [☆] **6:9** Tui Seluk la'eneu Dala Sodak 10:17; Kolose 3:25; 4:1; Yakobis 5:4

ma fai-fai manggalauk mai so, na, ei bisa laban makandoo losa basan. Mete ma ei ta tuda, na, ei mahele losa ei senggin.

¹⁴ De, ei musi mbalak eik fo mambadeik matetea! Kada mamahele neu Lamatuak Dede'a-kokolan teteben, huu ndia sama leo ei pake soldadu kalikeen.* Masoda ndoos, huu ita sama leo pake badu besik, babaa kalak.[†] ¹⁵ Mahehele miu tui-bengga Hala Malole fo matudu dalak fo hataholi nasoda no mole no Manetualain, huu ndia sama leo pake sapatu soldadu.[‡] ¹⁶ Mamahele makandondoo henin neu Lamatuak, huu ndia sama leo manala soaneu sili. No manala ndia, na ei bisa tao misa basa nitu manggalauk kokou ha'in fo ala koun neu ei. ¹⁷ To'u matetea ei namahehele mala, fo ei hambu sodak neme Manetualain mai, huu ndia sama leo soldadu pake solangga besik. To'u matetea Manetualain Dede'a-kokolan neme Ndia Dula Dale Malalaon mai, huu ndia sama leo soldadu pake tafa.[§]

¹⁸ Mete ma ei sangga mambadeik tea-tea, na, ei musi hule-haladoi makandondoo henin pake Manetualain Dula Dale Malalaon koasan. Manea makandoo, ma boso hahae hule-haladoi fee basa Lamatuak hataholi nala sudi lai bee. ¹⁹ Ma boso lilii hule-haladoi fee au boe. Moke fo Manetualain fee au Ndia hehelun, fo ela au afada ledo-ledo Ndia hihiin neu hataholi fe'e kala. ²⁰ Mae au dadik hataholi bui, tehuu Lamatuak Yesus nadenu au, fo dadik neu Ndia nadedenun.

---

* **6:14** Mete ma soldadu Roma la sangga pake manala, na, ala pake lakahuluk badu dalek. Boe ma ala pake kalikee, suek badu dale nala boso deak mai. Basa ndia bei fo ala pake basa soldadu manala nala. † **6:14** Yesaya 11:5; 59:17 ‡ **6:15** Yesaya 52:7

§ **6:17** Yesaya 59:17

De, hule-haladoi fee au, fo au taa bii kokolak tetebes, huu ndia memak au ueng!

Paulus nate'e ndia susulan

²¹ Au nau ei bubuluk au nanggatutuu-nambadeedeing. Huu ndia de, au haitua Tikikus neni ei neu. Ndia ndia, au tolanoo susueng, ma ndia manggate nakalala'ok Lamatuak Yesus Karistus uen.²² Ela ana tui la'eneu ai sodan nai ia. Ma au nau fo ana tao natea ei dale mala.²³

²³ Au hule Manetualain fo ita Aman, ma Yesus Karistus fo ita Lamatuan, fo Ala tao basa tolanoo kala mole-dame ma lasueao esa no esa, huu ei mamahele neu Sila. ²⁴ Au boe hule-haladoi, fo ita Lamatuan Yesus Karistus natudu Ndia dale malolen, neu basa hataholi fo mana sue Ndia nakandondoo henin.

Au susulang losa kada ia leo!

Soda-molek neme au mai,

Paulus

---

²¹ **6:21** Hataholi Nadedenu nala Tutuin 20:4; 2 Timotius 4:12

²² **6:22** Kolose 4:7-8

**Rote Lole Alkitab
Genesis and the New Testament in the Rote Lole
language of Indonesia**

copyright © 2004 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Rote Lole (Lole)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

66fb93de-30be-533a-80d6-f3d0582cedf6